

Advies van het Europees Comité van de Regio's over de EU-wet inzake natuurherstel

(2023/C 157/08)

Rapporteur:	Roby BIWER (LU/PSE), gemeenteraadslid van Bettembourg (Luxemburg)
Referentiedocument:	Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende natuurherstel COM(2022) 304 final

I. AANBEVELINGEN VOOR WIJZIGINGEN

Wijzigingsvoorstel 1

Overweging 25

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van de CvdR
Voortbouwend op de Richtlijnen 92/43/EEG en 2009/147/EG en om de verwezenlijking van de in die richtlijnen vastgestelde doelstellingen te ondersteunen, moeten de lidstaten herstelmaatregelen treffen om te voorzien in het herstel van beschermde habitats en soorten, met inbegrip van wilde vogels, in alle gebieden van de Unie, ook in gebieden die buiten Natura 2000 vallen.	Voortbouwend op de Richtlijnen 92/43/EEG en 2009/147/EG en om de verwezenlijking van de in die richtlijnen vastgestelde doelstellingen te ondersteunen, moeten de lidstaten herstelmaatregelen treffen om te voorzien in het herstel van beschermde habitats en soorten, met inbegrip van wilde vogels, in alle gebieden van de Unie, ook in gebieden die buiten Natura 2000 vallen, rekening houdend met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden.

Motivering

De afweging welke maatregelen nodig zijn ten behoeve van natuurherstel is een nationale aangelegenheid. Hier dient ruimte te zijn voor lokale, maatschappelijke en economische afwegingen zonder de natuurdoelstellingen uit het oog te verliezen.

Wijzigingsvoorstel 2

Overweging 39

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
Om de doelstelling van continu, langdurig en duurzaam herstel van de biodiversiteit en de veerkracht van de natuur te verwezenlijken, moeten de lidstaten de mogelijkheden die het gemeenschappelijk visserijbeleid biedt optimaal benutten. De lidstaten kunnen onder de exclusieve bevoegdheid van de Unie met betrekking tot de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee binnen de grens van 12 zeemijl niet-discriminerende maatregelen nemen voor de instandhouding en het beheer van visbestanden, en om de staat van instandhouding van mariene ecosystemen te handhaven of te verbeteren. Daarnaast kunnen lidstaten met een rechtstreeks belang bij het beheer besluiten gemeenschappelijke aanbevelingen in te dienen voor instandhoudingsmaatregelen die nodig zijn om verplichtingen uit hoofde van de milieuwetgeving van de Unie na te komen. Dergelijke maatregelen zullen worden beoordeeld en vastgesteld overeenkomstig de regels en procedures van het gemeenschappelijk visserijbeleid.	Om de doelstelling van continu, langdurig en duurzaam herstel van de biodiversiteit en de veerkracht van de natuur te verwezenlijken, moeten de lidstaten de mogelijkheden die het gemeenschappelijk visserijbeleid biedt optimaal benutten. De lidstaten kunnen onder de exclusieve bevoegdheid van de Unie met betrekking tot de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee binnen de grens van 12 zeemijl niet-discriminerende maatregelen nemen voor de instandhouding en het beheer van visbestanden, en om de staat van instandhouding van mariene ecosystemen te handhaven of te verbeteren. Daarnaast kunnen lidstaten met een rechtstreeks belang bij het beheer besluiten gemeenschappelijke aanbevelingen in te dienen voor instandhoudingsmaatregelen die nodig zijn om verplichtingen uit hoofde van de milieuwetgeving van de Unie na te komen. Dergelijke maatregelen zullen worden beoordeeld en vastgesteld overeenkomstig de regels en procedures van het gemeenschappelijk visserijbeleid.

Motivering

Geldt niet voor het Nederlands. (In de Spaanse tekst wordt “a largo plazo” (op lange termijn) vervangen door “duradera” (langdurig)).

Wijzigingsvoorstel 3

Overweging 44

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
	<p>(a) <i>Gebieden die in bestaande gemeentelijke bestemmingsplannen of met andere lokale instrumenten voor de toewijzing van ruimtelijke functies zijn aangewezen als stedelijke groene ruimten, dienen in aanmerking te worden genomen, met name wanneer zulke gebieden geschikt zijn om binnen het biotoopnetwerk een verbindende functie te vervullen, bijvoorbeeld stedelijke groene ruimten die flora- en fauna-uitwisseling mogelijk maken.</i></p>

Motivering

Bestaande bestemmingsplannen van lokale overheden zouden ten volle in aanmerking moeten worden genomen, want veel steden voorzien in zulke plannen of met andere lokale instrumenten voor de toewijzing van ruimtelijke functies al in compenserende of aanvullende maatregelen.

Wijzigingsvoorstel 4

Overweging 68

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>Met het oog op een doeltreffende uitvoering van deze verordening moet de Commissie de lidstaten op verzoek ondersteunen via het instrument voor technische ondersteuning, dat op maat gesneden technische ondersteuning biedt bij het ontwerpen en uitvoeren van hervormingen. De technische ondersteuning omvat bijvoorbeeld een versterking van de administratieve capaciteit, een harmonisering van de rechtskaders en het delen van relevante beste praktijken.</p>	<p>Met het oog op een doeltreffende uitvoering van deze verordening moet de Commissie de lidstaten, de uitvoerende instanties, de beheersautoriteiten en de lokale en regionale overheden op verzoek ondersteunen via het instrument voor technische ondersteuning, dat op maat gesneden technische ondersteuning biedt bij het ontwerpen, uitvoeren, evalueren en aanpassen van hervormingen. De technische ondersteuning omvat capaciteit op het gebied van (sectoroverschrijdende) besluitvormingsmechanismen en mechanismen voor betrokkenheid van belanghebbenden en instrumenten voor multilevel governance; het aantrekken en stroomlijnen van publieke en private investeringen; advies op maat voor technische, juridische en financiële deskundigheid die nodig is voor het ontwerpen, uitvoeren en monitoren van herstelmaatregelen; richtsnoeren voor het versterken van de administratieve capaciteit; een harmonisering van de rechtskaders en het delen van relevante beste praktijken. Het instrument voor technische ondersteuning moet voortbouwen op en goed worden geïntegreerd in bestaande lokale/regionale/nationale kennisplatforms en -diensten, die reeds door verschillende belanghebbenden worden gebruikt.</p>

Motivering

Het systeem voor technische ondersteuning moet gericht zijn op de beheersautoriteiten en lokale en regionale overheden die de wet uitvoeren. Het gebrek aan technische deskundigheid en de geringe ervaring met (particuliere) financieringsinstrumenten behoren tot de belangrijkste uitdagingen voor het ontwerpen, uitvoeren en monitoren van herstelmaatregelen. Een doeltreffende betrokkenheid van besluitvormers en partnerschappen met andere dan de gebruikelijke partijen zijn voorwaarden voor een grootschalig herstel van ecosystemen. De ambtenaren die de nationale herstelplannen opstellen, beschikken echter vaak niet over de ervaring en middelen om andere belanghebbenden dan de gebruikelijke publieke actoren, zoals particuliere grondeigenaren, erbij te betrekken. Daarom is er dringend behoefte aan een doeltreffend systeem voor technische ondersteuning.

Wijzigingsvoorstel 5

Artikel 1

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>1. Bij deze verordening worden voorschriften vastgesteld om bij te dragen tot:</p> <p>a) het aanhoudende, langdurige en duurzame herstel van de biodiversiteit en de veerkracht van de natuur in de land- en zeegebieden van de Unie door het herstel van ecosystemen;</p> <p>b) de verwezenlijking van de overkoepelende doelstellingen van de Unie op het gebied van mitigatie van en aanpassing aan de klimaatverandering;</p> <p>c) de naleving van de internationale verbintenissen van de Unie.</p>	<p>1. Bij deze verordening worden voorschriften vastgesteld om bij te dragen tot:</p> <p>a) het aanhoudende, langdurige en duurzame herstel van de inheemse biodiversiteit en de veerkracht van de natuur in de land- en zeegebieden van de Unie door het herstel van Europese ecosystemen;</p> <p>b) de verwezenlijking van de overkoepelende doelstellingen van de Unie op het gebied van mitigatie van en aanpassing aan de klimaatverandering;</p> <p>c) de naleving van de internationale verbintenissen van de Unie; het herstel moet er met andere woorden op gericht zijn het verloren ecologische evenwicht terug te vinden.</p>

Motivering

Eerste wijziging geldt niet voor het Nederlands. (In de Spaanse tekst wordt “a largo plazo” (op lange termijn) vervangen door “duradera” (langdurig)).

Er mag niet worden vergeten dat de voortdurende introductie van uitheemse plant- en diersoorten de eigen ecosystemen aantast omdat de inheemse soorten worden verdrongen en weggeconcurrerd en uiteindelijk uitsterven.

Wijzigingsvoorstel 6

Artikel 1

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>2. Bij deze verordening wordt een kader vastgesteld waarin de lidstaten onverwijld doeltreffende en gebiedsgebonden herstelmaatregelen moeten treffen die tegen 2030 samen ten minste 20 % van de land- en zeegebieden van de Unie moeten bestrijken en tegen 2050 alle ecosystemen die moeten worden hersteld.</p>	<p>2. Bij deze verordening wordt een kader vastgesteld waarin de lidstaten onverwijld doeltreffende en gebiedsgebonden herstelmaatregelen moeten treffen die tegen 2030 samen ten minste 20 % van de land- en 20 % van de zeegebieden van de Unie moeten bestrijken en tegen 2050 alle ecosystemen die moeten worden hersteld, dit met het mondiale biodiversiteitskader van Montreal-Kunming voor ogen.</p>

Motivering

De overkoepelende hersteldoelstelling moet betrekking hebben op respectievelijk de land- en de zeegebieden in de EU, en niet een combinatie daarvan (d.w.z. tegen 2030 ten minste 20 % van de landgebieden in de EU en 20 % van de zeegebieden in de EU).

Wijzigingsvoorstel 7

Artikel 3

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>13) “stedelijke groene ruimte”: alle groene stadsgebieden; loofbossen; naaldbossen; gemengde bossen; natuurlijk grasland; moeras- en heideland; struikgewas in overgangsgebied met licht bos en gebieden met schaarse vegetatie — zoals aangetroffen in steden of kleinere steden en voorsteden, berekend op basis van gegevens die zijn verstrekt door de Copernicusdienst voor landmonitoring zoals vastgesteld bij Verordening (EU) 2021/696 van het Europees Parlement en de Raad;</p>	<p>13)</p> <p>a. Met stedelijke gebieden wordt verwezen naar het landoppervlak van de territoriale eenheden die met behulp van de op rasters gebaseerde typologie die is vastgesteld overeenkomstig artikel 4 ter, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1059/2003 als stedelijke centra en stedelijke clusters zijn geënclassificeerd;</p> <p>b) “stedelijke groene ruimte”: alle groene stadsgebieden; loofbossen; naaldbossen; gemengde bossen; natuurlijk grasland; moeras- en heideland; struikgewas in overgangsgebied met licht bos en gebieden met schaarse vegetatie; groene ruimten geïntegreerd in bouwwerken — zoals aangetroffen in stedelijke centra en clusters en hun omgeving, berekend op basis van gegevens die zijn verstrekt door de Copernicusdienst voor landmonitoring zoals vastgesteld bij Verordening (EU) 2021/696 van het Europees Parlement en de Raad. Stedelijke groene ruimten omvatten alle groene stadsgebieden die het potentieel hebben om de biodiversiteit en de levering van ecosysteemdiensten te bevorderen, de ecologische connectiviteit en diversiteit aan te pakken en schadelijke praktijken voor de biodiversiteit bij het ontwerp, het beheer en het onderhoud ervan te vermijden overeenkomstig de bepalingen van de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030. Het doel is instrumenten voor gegevensmeting te ontwikkelen voor een meer gedetailleerde individuele beoordeling van groene ruimten, waarbij bijvoorbeeld ook rekening kan worden gehouden met groene daken, groene muren en individuele bomen; Voornoemde elementen van de definitie van “stedelijke groene ruimte” moeten derhalve worden begrepen in overeenstemming met de in de Stedelijke Atlas van Copernicus onderscheiden verschillende soorten landgebruik (met name 14100, 3100 en 32000).</p>

Motivering

Stedelijke groene ruimten leveren ecosysteemdiensten en biodiversiteitsvoordelen. Het vermogen van dergelijke gebieden om de biodiversiteit te ondersteunen hangt echter nauw samen met hun kwaliteit, configuratie, structuur en omvang. De wet bevat geen specifieke bepalingen inzake de kwaliteit, de structuur of het beheer van stedelijke groene ruimten. Het is van essentieel belang dat in de voorgestelde verordening ook regels worden vastgesteld voor de “stedelijke groene ruimte”, om te voorkomen dat de wet ter plaatse verkeerd wordt uitgevoerd en omgezet.

Wijzigingsvoorstel 8

Artikel 3

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>14) “stedelijke boomkroonbedekking”: de totale met bomen bedekte oppervlakte in steden, kleinere steden en voorsteden, berekend op basis van de gegevens over de boombedekkingsdichtheid die zijn verstrekt door de Copernicusdienst voor landmonitoring zoals vastgesteld bij Verordening (EU) 2021/696 van het Europees Parlement en de Raad.</p>	<p>14) “stedelijke boomkroonbedekking”: de totale met bomen bedekte oppervlakte in steden, kleinere steden en voorsteden, berekend op basis van de gegevens over de boombedekkingsdichtheid die zijn verstrekt door de Copernicusdienst voor landmonitoring zoals vastgesteld bij Verordening (EU) 2021/696 van het Europees Parlement en de Raad. In een lidstaat of regio kunnen ook basisgegevens over groene ruimte worden gebruikt die gedetailleerder zijn dan de Copernicus-dataset.</p> <p>Boomsorten om de boomkroonbedekking uit te breiden, moeten door de bevoegde stedelijke autoriteit worden geselecteerd aan de hand van de volgende criteria: hun potentieel om de biodiversiteit te bevorderen; inheemse, klimaatbestendige soorten moeten voorrang krijgen boven uitheemse soorten; invasieve uitheemse soorten moeten worden verboden; diversiteit van boomsoorten moet waar mogelijk voorrang krijgen boven monocultuur.</p> <p>Bij de selectie van criteria voor een hoogwaardige boomkroonbedekking in steden moet rekening worden gehouden met de potentiële ecosysteemdiensten van deze bedekking en de omgeving, met inbegrip van het opvangen van hevige buien, het beperken van ongunstige en extreme weersomstandigheden en effecten van de klimaatverandering en het vergemakkelijken van de migratie van vogels en andere soorten.</p>

Motivering

De wet moet specificaties bevatten over de kenmerken en diversiteit van boomsoorten die belangrijk zijn voor de levering van ecosysteemdiensten en biodiversiteitswinst.

Wijzigingsvoorstel 9

Artikel 4

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>3. De lidstaten nemen de herstelmaatregelen voor de terrestrische, kust- en zoetwaterhabitats van de in de bijlagen II, IV en V bij Richtlijn 92/43/EEG opgenomen soorten en voor de terrestrische, kust- en zoetwaterhabitats van de onder Richtlijn 2009/147/EG vallende in het wild levende vogels die nodig zijn om de kwaliteit en kwantiteit van die habitats te verbeteren, onder meer door ze te herstellen, en om de verbindingen te verbeteren, totdat toereikende kwaliteit en kwantiteit van die habitats is bereikt. [...]</p>	<p>3. De lidstaten nemen de herstelmaatregelen voor de terrestrische, kust- en zoetwaterhabitats van de in de bijlagen II, IV en V bij Richtlijn 92/43/EEG opgenomen soorten en voor de terrestrische, kust- en zoetwaterhabitats van de onder Richtlijn 2009/147/EG vallende in het wild levende vogels die nodig zijn om de kwaliteit en kwantiteit van die habitats te verbeteren, onder meer door ze te herstellen, en om de verbindingen te verbeteren via ecologische corridors, totdat toereikende kwaliteit en kwantiteit van die habitats is bereikt. [...]</p>

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
5. Bij de in de leden 1 en 2 bedoelde herstelmaatregelen wordt rekening gehouden met de noodzaak van betere verbindingen tussen de in bijlage I opgenomen habitattypen en met de ecologische vereisten van de in lid 3 bedoelde soorten die in die habitattypen voorkomen.	5. Bij de in de leden 1 en 2 bedoelde herstelmaatregelen wordt rekening gehouden met de noodzaak van betere verbindingen via ecologische corridors tussen de in bijlage I opgenomen habitattypen en met de ecologische vereisten van de in lid 3 bedoelde soorten die in die habitattypen voorkomen.

Motivering

Het is belangrijk te vermelden dat betere verbindingen tot stand moeten worden gebracht door middel van nieuwe of bestaande ecologische corridors.

Wijzigingsvoorstel 10

Artikel 4

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
4. Bij het vaststellen van de meest geschikte gebieden voor herstelmaatregelen overeenkomstig de leden 1, 2 en 3 van dit artikel wordt uitgegaan van de beste beschikbare kennis en de meest recente wetenschappelijke bevindingen over de toestand van de in bijlage I opgenomen habitattypen, gemeten aan de hand van de structuur en functies die nodig zijn voor de instandhouding ervan op lange termijn, met inbegrip van hun typische soorten, als bedoeld in artikel 1, punt e), van Richtlijn 92/43/EEG, en van de kwaliteit en kwantiteit van de habitats van de in lid 3 van dit artikel bedoelde soorten. Gebieden waar de toestand van de in bijlage I opgenomen habitattypen onbekend is, worden geacht niet in een goede toestand te verkeren.	4. Bij het vaststellen van de meest geschikte gebieden voor herstelmaatregelen overeenkomstig de leden 1, 2 en 3 van dit artikel wordt uitgegaan van de beste beschikbare kennis en de meest recente wetenschappelijke bevindingen over de toestand van de in bijlage I opgenomen habitattypen, gemeten aan de hand van de structuur en functies die nodig zijn voor de instandhouding ervan op lange termijn, met inbegrip van hun typische soorten, als bedoeld in artikel 1, punt e), van Richtlijn 92/43/EEG, en van de kwaliteit en kwantiteit van de habitats van de in lid 3 bedoelde soorten. Voor gebieden waarvan de toestand van de in bijlage I opgenomen habitattypen onbekend is, wordt zo snel mogelijk maar uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van de verordening, het vereiste wetenschappelijke bewijs op de toepasselijke ruimtelijke schaal geleverd om geschikte herstelmaatregelen en -gebieden vast te stellen. Het NHP moet een specifiek actieplan, een tijdschema en een indicatie van de voor deze maatregelen benodigde middelen bevatten.

Motivering

Voor verschillende habitattypen ontbreekt het in de bestaande databanken aan ruimtelijk expliciete, lokale informatie over de toestand van gemeenschappen, referentieniveaus of elementen die habitatdegradatie veroorzaken, waardoor zij dus geen wetenschappelijk verantwoorde basis bieden voor prioritering van gebieden of herstelmaatregelen. Het vereiste wetenschappelijke bewijs dient zo snel mogelijk te worden geleverd, zodat tijdig met de uitwerking en uitvoering van de plannen kan worden begonnen.

Wijzigingsvoorstel 11

Artikel 4

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
8. Buiten Natura 2000-gebieden is het niet nakomen van de in de leden 6 en 7 vastgestelde verplichtingen gerechtvaardigd indien dit wordt veroorzaakt door:	8. Buiten Natura 2000-gebieden kan het niet nakomen van de in de leden 6 en 7 vastgestelde verplichtingen alleen gerechtvaardigd zijn indien lidstaten overtuigend bewijs leveren dat dit wordt veroorzaakt door:

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>a) overmacht;</p> <p>b) onvermijdelijke habitattransformaties die rechtstreeks het gevolg zijn van de klimaatverandering; of</p> <p>c) een project van groot openbaar belang waarvoor geen minder schadelijke alternatieve oplossingen beschikbaar zijn, wat per geval moet worden bepaald.</p>	<p>a) overmacht;</p> <p>b) onvermijdelijke habitattransformaties die rechtstreeks het gevolg zijn van de klimaatverandering, of</p> <p>c) een lopend of toekomstig project van groot openbaar belang waarvoor geen minder schadelijke alternatieve oplossingen beschikbaar zijn, wat per geval moet worden bepaald, mits de betrokken lidstaat adequate compenserende maatregelen heeft genomen, en rekening houdend met de nationale en gebiedsgerichte opgaven op milieugebied.</p>

Motivering

Het verslechteringsverbod mag niet ten koste gaan van lopende projecten die bijdragen aan andere transitieopgaven, zoals de energietransitie, digitalisering en verduurzaming van infrastructuur. De tekst sluit aan op artikel 6, lid 4, van de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) ⁽¹⁾.

Wijzigingsvoorstel 12

Artikel 5

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>4. Bij het vaststellen van de meest geschikte gebieden voor herstelmaatregelen overeenkomstig de leden 1, 2 en 3 wordt uitgegaan van de beste beschikbare kennis en de meest recente wetenschappelijke bevindingen over de toestand van de in bijlage II opgenomen habitattypen, gemeten aan de hand van de structuur en functies die nodig zijn voor de instandhouding ervan op lange termijn, met inbegrip van hun typische soorten, als bedoeld in artikel 1, punt e), van Richtlijn 92/43/EEG, en van de kwaliteit en kwantiteit van de habitats van de in lid 3 bedoelde soorten. Gebieden waar de toestand van de in bijlage II opgenomen habitattypen onbekend is, worden geacht niet in een goede toestand te verkeren.</p>	<p>4. Bij het vaststellen van de meest geschikte gebieden voor herstelmaatregelen overeenkomstig de leden 1, 2 en 3 wordt uitgegaan van de beste beschikbare kennis en de meest recente wetenschappelijke bevindingen over de toestand van de in bijlage II opgenomen habitattypen, gemeten aan de hand van de structuur en functies die nodig zijn voor de instandhouding ervan op lange termijn, met inbegrip van hun typische soorten, als bedoeld in artikel 1, punt e), van Richtlijn 92/43/EEG, en van de kwaliteit en kwantiteit van de habitats van de in lid 3 bedoelde soorten. Voor gebieden waarvan de toestand van de in bijlage II opgenomen habitattypen onbekend is, wordt zo snel mogelijk maar uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van de verordening, het vereiste wetenschappelijke bewijs op de toepasselijke ruimtelijke schaal geleverd om geschikte herstelmaatregelen en -gebieden vast te stellen. Het NHP moet een specifiek actieplan, een tijdschema en een indicatie van de voor deze maatregelen benodigde middelen bevatten.</p>

Motivering

Voor verschillende habitattypen ontbreekt het in de bestaande databanken aan ruimtelijk expliciete, lokale informatie over de toestand van gemeenschappen, referentieniveaus of elementen die habitatdegradatie veroorzaken, waardoor zij dus geen wetenschappelijk verantwoorde basis bieden voor prioritering van gebieden of herstelmaatregelen. Het vereiste wetenschappelijke bewijs dient zo snel mogelijk te worden geleverd, zodat tijdig met de uitwerking en uitvoering van de plannen kan worden begonnen.

⁽¹⁾ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7).

Wijzigingsvoorstel 13

Artikel 5

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>8. Buiten Natura 2000-gebieden is het niet nakomen van de in de leden 6 en 7 vastgestelde verplichtingen gerechtvaardigd indien dit wordt veroorzaakt door:</p> <p>a) overmacht;</p> <p>b) onvermijdelijke habitattransformaties die rechtstreeks het gevolg zijn van de klimaatverandering; of</p> <p>c) een project van groot openbaar belang waarvoor geen minder schadelijke alternatieve oplossingen beschikbaar zijn, wat per geval moet worden bepaald.</p>	<p>8. Buiten Natura 2000-gebieden kan het niet nakomen van de in de leden 6 en 7 vastgestelde verplichtingen alleen gerechtvaardigd zijn indien lidstaten overtuigend bewijs leveren dat dit wordt veroorzaakt door:</p> <p>a) overmacht;</p> <p>b) onvermijdelijke habitattransformaties die rechtstreeks het gevolg zijn van de klimaatverandering, of</p> <p>c) een lopend of toekomstig project van groot openbaar belang waarvoor geen minder schadelijke alternatieve oplossingen beschikbaar zijn, wat per geval moet worden bepaald, mits de betrokken lidstaat adequate compenserende maatregelen heeft genomen, en rekening houdend met de nationale en gebiedsgerichte opgaven op milieugebied.</p>

Motivering

Het verslechtingsverbod mag niet ten koste gaan van lopende projecten die bijdragen aan andere transitieopgaven, zoals de energietransitie, digitalisering en verduurzaming van infrastructuur. De tekst sluit aan op artikel 6, lid 5, van de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG).

Wijzigingsvoorstel 14

Artikel 6

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>1. De lidstaten zorgen ervoor dat er tegen 2030 in alle steden en kleinere steden en voorsteden geen nettoverlies van stedelijke groene ruimte en van stedelijke boomkroonbedekking is ten opzichte van 2021.</p> <p>2. De lidstaten zorgen voor een toename van de totale nationale oppervlakte stedelijke groene ruimte in steden en kleinere steden en voorsteden van ten minste 3 % van de totale oppervlakte van steden en kleinere steden en voorsteden in 2021 tegen 2040, en ten minste 5 % tegen 2050.</p>	<p>1. De lidstaten zorgen ervoor dat er tegen 2030 in stedelijke groene gebieden zoals gedefinieerd in artikel 3 in steden, kleinere steden en voorsteden geen nettoverlies van stedelijke groene ruimte, met inbegrip van stedelijke boomkroonbedekking is ten opzichte van 2024. Om dit te bereiken moeten de lidstaten nauw samenwerken met de lokale en regionale overheden en de beheersautoriteiten.</p> <p>2. Er moeten maatregelen worden genomen om de ecologische kwaliteit van habitats en de connectiviteit te verbeteren; daarbij moet erop worden toegezien dat de maatregelen aansluiten bij de lokale plannen voor landgebruik en de stadsplannen.</p> <p>3. De lidstaten zorgen voor een kwantitatieve en kwalitatieve toename van de totale nationale oppervlakte stedelijke groene ruimte zoals gedefinieerd in artikel 3 in steden, kleinere steden en voorsteden van ten minste 3 % van de totale oppervlakte van steden, kleinere steden en voorsteden in 2024 tegen 2040, en ten minste 5 % tegen 2050. De streefcijfers zijn vastgesteld in verhouding tot de totale oppervlakte stedelijke ruimte van de lokale bestuurlijke eenheden in een lidstaat — niet ten opzichte van de bestaande stedelijke groene ruimten in het referentiejaar 2024 — om te zorgen voor een eerlijke aanpak van herstel in steden, kleinere steden en voorsteden, rekening houdend met de nationale omstandigheden. Ongeacht de bestuurlijke structuren van lokale bestuurlijke eenheden moeten stedelijke gebieden als functionele entiteiten worden behandeld.</p>

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>Daarnaast zorgen de lidstaten voor:</p> <p>a) een stedelijke boomkroonbedekking van ten minste 10 % in alle steden en kleinere steden en voorsteden tegen 2050; en</p> <p>b) in alle steden en kleinere steden en voorsteden netto meer stedelijke groene ruimte die is geïntegreerd in bestaande en nieuwe gebouwen en infrastructuurontwikkelingen, onder andere in het kader van renovatie en vernieuwing.</p>	<p>Daarnaast zorgen de lidstaten voor:</p> <p>a) een stedelijke boomkroonbedekking van ten minste 15 % in alle steden en kleinere steden en voorsteden tegen 2050;</p> <p>b) in alle steden en kleinere steden en voorsteden netto meer stedelijke groene ruimte die is geïntegreerd in bestaande en nieuwe gebouwen en infrastructuurontwikkelingen, onder andere in het kader van renovatie en vernieuwing, en</p> <p>c) <i>de beheersing van invasieve uitheemse soorten in stedelijke groene gebieden, waarbij ook wordt ingezet op de biodiversiteit en de toename van de insectenpopulatie, factoren die de ecosystemen in deze gebieden ten goede komen.</i></p>

Motivering

De formulering van de doelstelling heeft tot misverstanden geleid. Verschillende actoren hebben het geïnterpreteerd als een toename van 3 % en 5 % van de totale nationale oppervlakte groene ruimte, terwijl uit de effectbeoordeling duidelijk blijkt dat de referentie het totale nationale grondgebied is dat door lokale bestuurlijke eenheden wordt bestreken.

Wijzigingsvoorstel 15

Artikel 7

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>1. De lidstaten inventariseren de barrières voor de verbindingen in de lengte en breedte van oppervlaktewateren en brengen de barrières in kaart die moeten worden weggenomen om bij te dragen tot het halen van de in artikel 4 van deze verordening vastgestelde op herstel gerichte streefdoelen en van de doelstelling om tegen 2030 ten minste 25 000 km aan rivieren in vrij stromende rivieren te herstellen, onverminderd Richtlijn 2000/60/EG, met name artikel 4, leden 3, 5 en 7, en Verordening (EU) nr. 1315/2013, en met name artikel 15.</p>	<p>1. De lidstaten inventariseren de barrières voor de verbindingen in de lengte en breedte van oppervlaktewateren en brengen de barrières in kaart die moeten worden weggenomen om bij te dragen tot het halen van de in artikel 4 van deze verordening vastgestelde op herstel gerichte streefdoelen en van de doelstelling om tegen 2030 15 % van de lengte van de rivieren (178 000 km in de hele EU) te herstellen tot vrij stromende rivieren en de biodiversiteit te verbeteren door het verwijderen van barrières en het herstellen van de bijbehorende overstromingsvlakten, daarbij rekening houdend met de behoefte aan hernieuwbare energie.</p> <p><i>Deze inventaris omvat ook ondergrondse waterlagen waarvan het peil moet worden gehandhaafd omdat zij zowel in de lengte- als in de breedterichting een bijdrage leveren aan de oppervlaktewaterlopen, alsmede aan wetlands en waterbronnen.</i></p>

Motivering

Het voorstel moet gekwantificeerde en tijdgebonden doelstellingen bevatten om barrières weg te nemen en de connectiviteit van de rivieren daadwerkelijk te herstellen. Van de lidstaten moet worden verlangd dat zij uiterlijk in 2030 15 % van alle rivieren herstellen tot vrij stromende rivieren door het verwijderen van de barrières en het herstel van de bijbehorende overstromingsvlakten.

Wijzigingsvoorstel 16

Artikel 7

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
2. De lidstaten nemen de krachtens lid 1 van dit artikel vastgestelde barrières voor de verbindingen in de lengte en breedte van oppervlaktewateren weg, in overeenstemming met het in artikel 12, lid 2, punt f), bedoelde plan voor de verwijdering van die barrières. Bij het wegnemen van barrières verwijderen de lidstaten in de eerste plaats barrières die niet langer nodig zijn voor de opwekking van hernieuwbare energie, de binnenvaart, de watervoorziening of andere gebruiksdoeleinden.	2. De lidstaten nemen de krachtens lid 1 van dit artikel vastgestelde barrières voor de verbindingen in de lengte en breedte van oppervlaktewateren weg, in overeenstemming met het in artikel 12, lid 2, punt f), bedoelde plan voor de verwijdering van die barrières. Bij het wegnemen van barrières verwijderen de lidstaten in de eerste plaats (i) barrières die, wanneer zij worden weggenomen, ecologische voordelen opleveren en (ii) barrières die niet langer nodig zijn voor de opwekking van hernieuwbare energie, de binnenvaart, de watervoorziening of andere gebruiksdoeleinden. Hiertoe behoren niet de barrières die deel uitmaken van het historisch en cultureel erfgoed, waarvan de instandhouding geen onoverkomelijke belemmeringen met zich meebrengt, en die hebben bijgedragen tot het ontstaan van unieke landschappen en gebieden met een unieke biodiversiteit, of die helpen het grondwater aan te vullen door het water minder snel te doen stromen.

Motivering

Naast het voorstel dat de lidstaten in de eerste plaats barrières verwijderen die niet langer nodig zijn, moet een ander belangrijk criterium voor de aanwijzing van te verwijderen barrières zijn dat hun verwijdering ecologische voordelen oplevert.

Wijzigingsvoorstel 17

Artikel 9

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
1. De lidstaten nemen de herstelmaatregelen die nodig zijn om de biodiversiteit van landbouwecosystemen te verbeteren, naast de gebieden waarop herstelmaatregelen uit hoofde van artikel 4, leden 1, 2 en 3, van toepassing zijn.	1. De lidstaten nemen de herstelmaatregelen die nodig zijn om de biodiversiteit van landbouwecosystemen te verbeteren, en die onder meer gericht zijn op het evenwicht tussen planteneters, parasitoïden en roofdieren, zodat het gemakkelijker wordt om aan landbouw te doen zonder gewasbeschermingsmiddelen , naast de gebieden waarop herstelmaatregelen uit hoofde van artikel 4, leden 1, 2 en 3, van toepassing zijn.

Motivering

Nieuwe plaagorganismen bedreigen de landbouwecosystemen en de Europese voedselproductiviteit; zij leiden tot verlies van gewassen, maken een grootschalig gebruik van pesticiden noodzakelijk en tasten de biodiversiteit van de Europese ecosystemen aan.

Wijzigingsvoorstel 18

Artikel 9

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
4. Voor organische bodems voor landbouwdoeleinden die bestaan uit ontwaterde veengronden nemen de lidstaten herstelmaatregelen. Die maatregelen zijn ten minste van toepassing op:	4. Voor organische bodems voor landbouwdoeleinden die bestaan uit ontwaterde veengronden nemen de lidstaten herstelmaatregelen. Die maatregelen zijn ten minste van toepassing op:

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
a) 30 % van die gebieden tegen 2030, waarvan ten minste een kwart vernat is;	a) 30 % van die gebieden tegen 2030, waarvan ten minste de helft vernat is;
b) 50 % van die gebieden tegen 2040, waarvan ten minste de helft vernat is;	b) 50 % van die gebieden tegen 2040, waarvan ten minste twee derde vernat is;
c) 70 % van die gebieden tegen 2050, waarvan ten minste de helft vernat is.	c) 70 % van die gebieden tegen 2050, waarvan ten minste twee derde vernat is.

Motivering

Veengronden zijn de grootste natuurlijke terrestrische koolstofopslagplaatsen en zijn, als ze beschadigd zijn, een belangrijke bron van broeikasgasemissies. Daarom wordt voorgesteld de vernatting (de meest doeltreffende maatregel voor het herstel van veengebieden) te verhogen, waardoor de emissies aanzienlijk kunnen worden verminderd en de overkoepelende doelstelling kan worden gehaald.

Wijzigingsvoorstel 19

Artikel 9

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
	5. De lidstaten passen de maatregelen toe die zijn vastgesteld bij Richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden (PB-L-2009-309), om zo tot een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te komen, de risico's en gevolgen ervan voor de menselijke gezondheid en het milieu te verminderen en geïntegreerde gewasbescherming en alternatieve methoden en technieken, zoals niet-chemische bestrijdingsmiddelen, te bevorderen.

Motivering

Het is van essentieel belang om het gebruik van pesticiden en meststoffen te verminderen; waar nodig moeten zij worden vervangen door onschadelijke natuurlijke producten en alternatieve, niet-vervuilende technieken.

Wijzigingsvoorstel 20

Artikel 10

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
2. De lidstaten realiseren op nationaal niveau een stijgende trend voor elk van de volgende indicatoren voor bosecosystemen , zoals nader uiteengezet in bijlage VI, gemeten in de periode vanaf de datum van inwerkingtreding van deze verordening tot en met 31 december 2030, en vervolgens om de drie jaar, totdat de overeenkomstig artikel 11, lid 3, vastgestelde toereikende niveaus zijn bereikt:	2. De lidstaten realiseren een stijgende trend voor elk van de volgende indicatoren voor elk bosecosysteem , zoals nader uiteengezet in bijlage VI, gemeten in de periode vanaf de datum van inwerkingtreding van deze verordening tot en met 31 december 2030, en vervolgens om de vijf jaar, totdat de overeenkomstig artikel 11, lid 3, vastgestelde toereikende niveaus zijn bereikt:
a) staand dood hout;	a) staand dood hout;
b) liggend dood hout;	b) liggend dood hout;

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
c) het aandeel bossen met een ongelijkjarige structuur;	c) het aandeel bossen met een ongelijkjarige structuur;
d) bosverbindingen;	d) bosverbindingen;
e) de index van alledaagse bosvogels;	e) de index van alledaagse bosvogels;
f) de voorraad organische koolstof.	f) de voorraad organische koolstof.

Motivering

Spreekt voor zich.

Wijzigingsvoorstel 21

Artikel 10

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
	<p>3. De lidstaten passen de maatregelen toe die zijn vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 1737/2006 van de Commissie houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 2152/2003 van het Europees Parlement en de Raad inzake de bewaking van bossen en milieu-interacties in de Gemeenschap, tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2121/2004 van de Commissie van 13 december 2004, en Verordening (EG) nr. 2278/1999 van de Commissie van 21 oktober 1999.</p> <p>4. De lidstaten passen Aanbeveling CM/Rec(2008)3 van het Comité van ministers aan de lidstaten over richtsnoeren voor de uitvoering van het Europees Landschapsverdrag toe.</p>

Motivering

De maatregelen die al op EU-niveau zijn vastgelegd in verordeningen en aanbevelingen inzake het herstel van bossen, moeten dringend ten uitvoer worden gelegd.

Wijzigingsvoorstel 22

Artikel 11

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>2. De lidstaten kwantificeren het gebied dat moet worden hersteld om de in de artikelen 4 en 5 vastgestelde op herstel gerichte streefdoelen te halen, rekening houdend met de toestand van de in artikel 4, leden 1 en 2, en artikel 5, leden 1 en 2, bedoelde habitattypen en met de kwaliteit en kwantiteit van de habitats van de in artikel 4, lid 3, en artikel 5, lid 3, bedoelde soorten die op hun grondgebied voorkomen. De kwantificering berust onder andere op de volgende informatie:</p> <p>a) voor elk habitatype:</p> <p>i) het totale habitatgebied en een kaart van de huidige verspreiding ervan;</p>	<p>2. De lidstaten kwantificeren het gebied dat moet worden hersteld om de in de artikelen 4 en 5 vastgestelde op herstel gerichte streefdoelen te halen, rekening houdend met de toestand van de in artikel 4, leden 1 en 2, en artikel 5, leden 1 en 2, bedoelde habitattypen en met de kwaliteit en kwantiteit van de habitats van de in artikel 4, lid 3, en artikel 5, lid 3, bedoelde soorten die op hun grondgebied voorkomen. De kwantificering berust onder andere op de volgende informatie:</p> <p>a) voor elk habitatype:</p> <p>i) het totale habitatgebied en een kaart van de huidige verspreiding ervan;</p>

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>ii) het habitatgebied dat niet in goede toestand verkeert;</p> <p>iii) het gunstige referentiegebied, rekening houdend met de gedocumenteerde verliezen gedurende ten minste de laatste 70 jaar en de verwachte veranderingen in de milieumomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering;</p> <p>iv) de gebieden die het meest geschikt zijn voor het herstel van habitattypen in het licht van de aan de gang zijnde en verwachte veranderingen in de milieumomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering;</p> <p>b) de toereikende kwaliteit en kwantiteit van de habitats van de soorten die nodig zijn om hun gunstige staat van instandhouding te bereiken, rekening houdend met de gebieden die het meest geschikt zijn voor het herstel van die habitats, en de verbindingen tussen habitats die nodig zijn om de soortenpopulaties te laten floreren, alsook de aan de gang zijnde en verwachte veranderingen in de milieumomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering.</p>	<p>ii) het habitatgebied dat niet in goede toestand verkeert;</p> <p>iii) het gunstige referentiegebied, rekening houdend met de gedocumenteerde verliezen gedurende ten minste de laatste 70 jaar en de verwachte veranderingen in de milieumomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering;</p> <p>iv) de gebieden die het meest geschikt zijn voor het herstel van habitattypen in het licht van de aan de gang zijnde en verwachte veranderingen in de milieumomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering;</p> <p>b) de toereikende kwaliteit en kwantiteit van de habitats van de soorten die nodig zijn om hun gunstige staat van instandhouding te bereiken, rekening houdend met de gebieden die het meest geschikt zijn voor het herstel van die habitats, en de verbindingen tussen habitats die nodig zijn om de soortenpopulaties te laten floreren, alsook de aan de gang zijnde en verwachte veranderingen in de milieumomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering.</p> <p>3. Bij het bepalen van de omgeving van stedelijke centra en stedelijke clusters teneinde vast te stellen wat overeenkomstig artikel 3 als stedelijke groene ruimte wordt beschouwd, nemen de lidstaten gebieden op die zich binnen een straal van ten minste 1 kilometer van de stedelijke centra en stedelijke clusters bevinden.</p>

Motivering

Op basis van de plaatselijke omstandigheden en behoeften is het aan elke lidstaat om in zijn nationale plan de “omgeving” van stedelijke centra en clusters dusdanig te definiëren dat recht wordt gedaan aan de stedelijke structuur, bestuurlijke grenzen en andere relevante factoren op lokaal en nationaal niveau.

Wijzigingsvoorstel 23

Artikel 11

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>3. De lidstaten stellen uiterlijk in 2030 toereikende niveaus vast voor elk van de in de artikel 8, lid 1, artikel 9, lid 2, en artikel 10, lid 2, bedoelde indicatoren, door middel van een open en doeltreffend proces en een beoordeling op basis van de meest recente wetenschappelijke bevindingen en, indien beschikbaar, het in artikel 17, lid 9, bedoelde kader.</p>	<p>3. De lidstaten stellen uiterlijk in 2030 toereikende niveaus vast voor elk van de in de artikel 8, lid 1, artikel 9, lid 2, en artikel 10, lid 2, bedoelde indicatoren, door middel van een open en doeltreffend proces en een beoordeling op basis van de meest recente wetenschappelijke bevindingen en in coördinatie met andere lidstaten en, indien beschikbaar, het in artikel 17, lid 9, bedoelde kader. Om de onderlinge afstemming tussen de lidstaten te waarborgen, worden overeenkomstig artikel 17, lid 9, tijdig minimumvoorschriften en richtsnoeren voor de vaststelling van toereikende niveaus verstrekt en vastgesteld.</p>

Motivering

Er is behoefte aan een duidelijk en gemeenschappelijk kader en richtsnoeren betreffende de minimumvoorschriften zodat de lidstaten toereikende niveaus kunnen vaststellen (van toepassing op streefcijfers voor bestuivers, landbouw- en bosecosystemen).

Wijzigingsvoorstel 24

Artikel 11

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>6. De lidstaten stemmen de ontwikkeling van nationale herstelplannen en de aanwijzing van de “go-to”-gebieden voor hernieuwbare energie op elkaar af. Tijdens de voorbereiding van de plannen voor het herstel van de natuur zorgen de lidstaten voor synergieën met de reeds aangewezen “go-to”-gebieden voor hernieuwbare energie en zorgen zij ervoor dat de werking van de “go-to”-gebieden voor hernieuwbare energie, met inbegrip van de vergunningsprocedures van Richtlijn (EU) 2018/2001 die van toepassing zijn op de “go-to”-gebieden voor hernieuwbare energie, ongewijzigd blijft.</p>	<p>6. De lidstaten stemmen de ontwikkeling van nationale herstelplannen en de aanwijzing van de “go-to”-gebieden voor hernieuwbare energie op elkaar af. Tijdens de voorbereiding van de plannen voor het herstel van de natuur zorgen de lidstaten voor synergieën met de reeds aangewezen “go-to”-gebieden voor hernieuwbare energie en zorgen zij ervoor dat de werking van de “go-to”-gebieden voor hernieuwbare energie, met inbegrip van de vergunningsprocedures van Richtlijn (EU) 2018/2001 die van toepassing zijn op de “go-to”-gebieden voor hernieuwbare energie, ongewijzigd blijft, zonder de biodiversiteit en herstelmaatregelen in gevaar te brengen.</p>

Motivering

Bij de vaststelling en toewijzing van “go-to”-gebieden voor hernieuwbare energie moet rekening worden gehouden met de verschillende ruimten en de werking van de in te voeren maatregelen voor ecosysteemherstel.

Wijzigingsvoorstel 25

Artikel 11

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>7. De lidstaten houden bij het opstellen van hun nationale herstelplannen rekening met het volgende:</p> <p>[...]</p> <p>f) de overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag inzake biologische diversiteit ontwikkelde nationale biodiversiteitsstrategieën en actieplannen;</p> <p>[...]</p>	<p>7. De lidstaten houden bij het opstellen van hun nationale herstelplannen rekening met het volgende:</p> <p>[...]</p> <p>f) de overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag inzake biologische diversiteit ontwikkelde nationale biodiversiteitsstrategieën en actieplannen, alsook lokale biodiversiteitsstrategieën en -actieplannen⁽¹⁾ en samenwerkingsmechanismen om de nationale en lokale strategieën op elkaar te laten aansluiten;</p> <p>[...]</p>

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
	<p><i>h) stedelijke vergroeningsplannen en hun ambities voor de uitbreiding van stedelijke groene ruimten en gebieden, waaronder maatregelen om biodiverse en toegankelijke stadsbossen, -parken en -tuinen, stadsboerderijen, groene daken en muren, met bomen omzoomde straten, stadswelden en -heggen te creëren, evenals indicatoren voor rapportage en toezicht.</i></p> <p>⁽¹⁾ <i>Erkend in Besluit X/22 CBD COP10</i></p>

Motivering

Soortgelijke processen en mechanismen kunnen als referentie worden gebruikt, bijvoorbeeld de lokale biodiversiteitsstrategieën en -actieplannen, maar ook de stedelijke vergroeningsplannen.

Wijzigingsvoorstel 26

Artikel 11

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
	<p>7. [...]</p> <p><i>i) het instrument voor technische ondersteuning dat bruikbaar is voor de uitvoering van de wet. Dit instrument dient het volgende te omvatten: capaciteit op het gebied van (sectoroverschrijdende) besluitvormingsmechanismen en mechanismen voor betrokkenheid van belanghebbenden en geïntegreerde benaderingen voor plaatselijke ontwikkeling alsmede instrumenten voor meerlagig bestuur; aantrekken en stroomlijnen van investeringen van de publieke en de particuliere sector; advies op maat voor de technische, juridische en financiële deskundigheid die nodig is voor het ontwerpen, uitvoeren en monitoren van herstelmaatregelen; het opzetten van hanteerbare en gestroomlijnde monitoringinstrumenten en -processen; richtsnoeren voor de onderlinge afstemming van rapportage-instrumenten, -normen en -protocollen op alle bestuursniveaus, en goede praktijken op het gebied van ecosysteemherstel in verschillende fysieke geografische gebieden en contexten.</i></p>

Motivering

Het instrument voor technische ondersteuning moet gericht zijn op de beheersautoriteiten en lokale en regionale overheden die de wet uitvoeren. Het gebrek aan technische deskundigheid en de geringe ervaring met (particuliere) financieringsinstrumenten behoren tot de belangrijkste uitdagingen voor het ontwerpen, uitvoeren en monitoren van herstelmaatregelen. Om het welslagen van het natuurherstel te waarborgen, moet de technische ondersteuning ook lokale geïntegreerde benaderingen omvatten.

Wijzigingsvoorstel 27

Artikel 11

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
	<p>12. De lidstaten moeten een overheidsbrede aanpak hanteren en de ontwikkeling, voorafgaande evaluatie, monitoring en verslaglegging van nationale herstelplannen coördineren met de lokale en regionale overheden en beheersautoriteiten, rekening houdend met alle ecosystemen die binnen de lokale bestuurs-eenheden vallen.</p> <p>De lidstaten moeten de mechanismen voor de tijdige bijdrage van belanghebbenden en organisaties aan het NHP formaliseren, het NHP gezamenlijk evalueren voordat het wordt ingediend, feedbackprocessen invoeren en richtsnoeren en vereiste instrumenten verstrekken voor de onderlinge afstemming van lokale, regionale en nationale monitoringprotocollen.</p>

Motivering

De afbakening van bevoegdheden tussen overheden belemmert een geïntegreerde visie die echter nodig is voor een doeltreffend beheer van habitats of waterlopen die de administratieve grenzen overschrijden. De betrokkenheid van lokale, regionale en nationale overheden en beheersautoriteiten bij de NHP's is van essentieel belang om een gedeelde, geïntegreerde visie voor herstel tot stand te brengen en een verkeerde uitvoering ervan te voorkomen (bijvoorbeeld door de bescherming van soorten in één gebied, maar niet in het naburige gebied). Geformaliseerde governancestructuren en -processen zullen nodig zijn voor een doeltreffende coördinatie en monitoring van de herstelmaatregelen.

Wijzigingsvoorstel 28

Artikel 12

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<p>2.</p> <p>n) een samenvatting van het proces voor het voorbereiden en opstellen van het nationale herstelplan, met inbegrip van informatie over inspraak van het publiek en van de wijze waarop rekening is gehouden met de behoeften van lokale gemeenschappen en belanghebbenden;</p>	<p>2.</p> <p>n) een samenvatting van het proces voor het voorbereiden en opstellen van het nationale herstelplan, met inbegrip van informatie over inspraak van het publiek en van de wijze waarop rekening is gehouden met de behoeften van lokale gemeenschappen en belanghebbenden, met inbegrip van lokale en regionale overheden, de betreffende beheersautoriteiten en grondeigenaren.</p>

Motivering

Het is van belang dat lokale en regionale overheden, beheersautoriteiten en grondeigenaren worden betrokken bij het opstellen van de nationale herstelplannen, aangezien zij uiteindelijk de herstelmaatregelen zullen ontwerpen, uitvoeren, monitoren en medefinancieren.

Wijzigingsvoorstel 29

Artikel 16

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
2. De lidstaten bepalen wat voldoende belang en inbreuk op een recht vormt, in overeenstemming met de doelstelling om het publiek ruime toegang tot de rechter te bieden. Voor de toepassing van lid 1 wordt elke niet-gouvernementele organisatie die zich inzet voor milieubescherming en voldoet aan de vereisten krachtens de nationale wetgeving, geacht rechten te hebben waarop inbreuk kan worden gemaakt en wordt hun belang voldoende geacht.	2. De lidstaten bepalen wat voldoende belang en inbreuk op een recht vormt, in overeenstemming met de doelstelling om het publiek ruime toegang tot de rechter te bieden, zoals is bepaald in het Verdrag van Aarhus en met name in artikel 9 inzake toegang tot de rechter. Voor de toepassing van lid 1 wordt elke niet-gouvernementele organisatie die zich inzet voor milieubescherming en voldoet aan de vereisten krachtens de nationale wetgeving, geacht rechten te hebben waarop inbreuk kan worden gemaakt en wordt hun belang voldoende geacht.

Motivering

Het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, gesloten te Aarhus in 1998, biedt een passend kader om ervoor te zorgen dat de nodige protocollen worden nageleefd met betrekking tot de wet inzake natuurherstel.

Wijzigingsvoorstel 30

Artikel 17

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
1. b) het gebied van stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking in steden, dorpen en voorsteden, als bedoeld in artikel 6;	1. b) het gebied en de kwaliteit van stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking in steden, dorpen en voorsteden, als bedoeld in artikel 6;

Motivering

Spreekt voor zich.

II. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S (CvdR),

1. erkent dat de voorgestelde EU-wet inzake natuurherstel een gamechanger is in de strijd tegen het verlies aan biodiversiteit en de gevolgen van de klimaatverandering, en waardeert de keuze voor juridisch bindende, tijdgebonden en gefaseerde doelstellingen om de bescherming en het herstel van alle ecosystemen in de lidstaten te waarborgen, met als doel de achteruitgang ervan dringend een halt toe te roepen. Het beschouwt dit voorstel, mits de nodige wijzigingen worden aangebracht, als een cruciale stap voorwaarts die de uitvoering van een ambitieus mondiaal biodiversiteitskader voor de periode na 2020 in goede banen kan leiden.

2. In de effectbeoordeling is de hoeveelheid groene ruimte en het potentieel voor uitbreiding ervan door veranderingen in landgebruik op EU-niveau onderzocht en zijn de doelstellingen realistisch bevonden. De analyse ging echter voorbij aan de uiteenlopende omstandigheden en uitgangsposities van de verschillende landen, regio's en steden. Het CvdR benadrukt dat het voorstel dringend moet worden aangepast om rekening te houden met de sterk uiteenlopende omstandigheden in de verschillende lidstaten, regio's en gemeenten wat betreft de hoeveelheid en de kwaliteit van de verschillende ecosystemen, de structuur van de regio, stad, gemeente of agglomeratie, en de administratieve structuur en het grondbezit.

3. Het CvdR wijst erop dat de wrede en onrechtmatige Russische agressie tegen Oekraïne enorme schade aan het milieu heeft veroorzaakt. De milieu-aantasting en de daarmee gepaard gaande problemen zullen grensoverschrijdende gevolgen hebben voor zowel de menselijke gezondheid als de lokale ecosystemen. Het CvdR dringt er dan ook op aan dat nu al passende stappen worden gezet en wordt nagedacht over concrete maatregelen op het vlak van biodiversiteit en het herstel van ecosystemen na de oorlog.

4. Lokale en regionale overheden spelen een sleutelrol bij de gezamenlijke opstelling van nationale herstelplannen (NHP's), de aanwijzing van herstelgebieden en de vaststelling van indicatoren op basis van lokale prioriteiten en de behoeften van de gemeenschap, publieke en private medefinanciering, betrokkenheid van belanghebbenden en burgers, en het uitvoeren van lokale, geïntegreerde, plaatsgebonden herstelmaatregelen. Ook spelen zij een sleutelrol bij de monitoring en verslaglegging wat betreft de vooruitgang bij de verwezenlijking van de doelstellingen voor stedelijke en andere ecosystemen die binnen de grenzen van lokale bestuurlijke eenheden vallen. Het is belangrijk ervoor te zorgen dat de monitoring en verslaglegging geen administratieve rompslomp met zich meebrengen en dat gebruikgemaakt kan worden van digitale instrumenten om het werk te verlichten.

5. Het CvdR dringt erop aan dat de lokale en regionale overheden de beoogde ecosystemen, waaronder de stedelijke groene ruimten en hun kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkelingsbehoeften in kaart brengen, met oog voor hun lokale geïntegreerde stedelijke ontwikkeling en in nauwe samenwerking met de lidstaten en beheersautoriteiten, zodat rekening wordt gehouden met de lokale omstandigheden wat betreft het stedelijk weefsel en de aanwezige natuur, en wordt gezorgd voor een eerlijke aanpak van natuurherstel in stedelijke en voorstedelijke gebieden.

6. De lidstaten zouden ervoor moeten zorgen dat in de NHP's rekening wordt gehouden met de specifieke sociaal-economische, geografische en ecologische omstandigheden en kenmerken van het betrokken lokale gebied, de lokale gemeenschap en de regionale context, alsook met de relevante herstelbehoeften, met name met betrekking tot zeer kwetsbare ecosystemen zoals ultraperifere regio's, eilanden, berggebieden, veen- en waterrijke gebieden of andere gebieden die rijk zijn aan inheemse of bedreigde soorten, alsook stedelijke ecosystemen. Ook zou in de wet inzake natuurherstel uitdrukkelijk de nadruk moeten worden gelegd op bijzonder kwetsbare ecosystemen, waarbij hun bijzondere omstandigheden en herstelbehoeften moeten worden erkend.

7. Het CvdR dringt aan op erkenning van het belang van bioculturele interacties bij het vormgeven van lokale identiteiten en het bevorderen van agrarische landschappen met een hoge culturele en natuurlijke waarde, die immers van doorslaggevend belang zijn om de culturele identiteit weer te koppelen aan de ecosystemen wereldwijd.

8. Het is een goede zaak dat de Europese Commissie in de wet inzake natuurherstel een uitgebreide effectbeoordeling heeft opgenomen met betrekking tot de toepassing van het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel. De redenering wat betreft de Europese meerwaarde van het voorstel en de uitrol van maatregelen die voortvloeien uit de bevoegdheden van de EU op het gebied van milieu en klimaatverandering, is in overeenstemming met de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid. Het CvdR wijst er echter op dat in artikel 6 geen melding wordt gemaakt van de directe en indirecte gevolgen, zoals de financiële gevolgen en de gevolgen voor het interne bestuur en de rechtsstelsels van de lidstaten.

9. Ecosystemen spelen een essentiële rol als koolstofreservoirs en bij de bescherming tegen de gevolgen van klimaatverandering. Daarom moet er niet alleen een einde komen aan schadelijke praktijken zoals ontbossing, bodemafdekking en turfwinning, maar zijn er ook gerichte beschermings- en herstelmaatregelen nodig voor bijvoorbeeld de renaturatie van stromen, veen- en waterrijke gebieden.

10. Het CvdR wijst erop dat in de verordening rekening moet worden gehouden met de uiteenlopende omstandigheden en uitgangssituaties, zowel op nationaal als op lokaal niveau, bijvoorbeeld wat betreft bestuurlijke indeling, dichtheid en groenstructuur, alsook met de lokale en nationale behoeften. Daarom zouden geïntegreerde benaderingen voor plaatselijke ontwikkeling moeten worden bevorderd. De definities en vereisten moeten voor de hele Unie duidelijk en relevant zijn.

11. Steden en gemeenten moeten hun klimaatbestendigheid vergroten door blauwe infrastructuur te beschermen, te bevorderen en te herstellen via de revitalisering van kanalen en stromen en de aanleg van kleine wateren. De lidstaten zouden er in het kader van deze verordening voor moeten zorgen dat alle steden en gemeenten met meer dan 20 000 inwoners plannen opstellen, goedkeuren en uitvoeren voor de snelle uitbreiding van het aantal groene en blauwe ruimten.

A. Beleidsintegratie en beleidssamenhang

12. Het CvdR herhaalt dat de wet inzake natuurherstel moet worden geïntegreerd in bestaande lokale, regionale en andere subnationale beleidsmaatregelen en -strategieën, en wijst op de noodzaak van adequate instrumenten en mechanismen om het verplichte karakter en de doeltreffendheid van de wet op lokaal en subnationaal niveau te versterken. Het benadrukt tegelijkertijd dat het potentieel van lokale en regionale overheden om met hun lokale kennis en oplossingen bij te dragen aan de verwezenlijking van gemeenschappelijke doelstellingen op het gebied van natuurbehoud moet worden versterkt en niet mag worden belemmerd. Ongeacht de administratieve structuur van lokale bestuurlijke eenheden moeten stedelijke gebieden als functionele entiteiten worden behandeld.

13. Herstelmaatregelen, met name op lokaal niveau, maken deel uit van maatregelen op het gebied van klimaatactie en stadsplanning. Zij moeten door de steden en regio's worden uitgevoerd door middel van een ambitieus beleid dat de administratieve grenzen overschrijdt, en het is zaak dat de algemene doeltreffendheid van elke maatregel wordt beoordeeld.

14. Het CvdR benadrukt dat de NHP's moeten worden geïntegreerd met de nationale energie- en klimaatplannen en de bindende doelstellingen in het kader van de huidige richtlijn hernieuwbare energie (in overeenstemming met de herziene doelstelling van RePowerEU). Ook is het van essentieel belang dat de gebieden die zijn aangewezen als gebieden die geschikt zijn voor de opwekking van hernieuwbare energie ("go-to"-gebieden) niet concurreren met natuurherstelmaatregelen, maar dat zij elkaar ondersteunen bij het verwezenlijken van de vastgestelde ambities. Het wijst er in dit verband op dat rekening moet worden gehouden met de geringe omvang van de ultraperifere gebieden en eilanden, zodat verschillende vormen van grondgebruik naast elkaar kunnen bestaan en de beschermingsregelingen de noodzakelijke energietransitie via de ontwikkeling van infrastructuur voor hernieuwbare energie niet in de weg staat, met name in gebieden die niet op het Europese energienet kunnen worden aangesloten.

15. Het CvdR dringt erop aan dat de inconsistenties en tegenstrijdige belangen met andere beleidsterreinen (zoals energie, visserij, voedselproductie en landbouw) die de succesvolle uitvoering van de wet inzake natuurherstel in gevaar kunnen brengen of tegen het algemeen belang indruisen, moeten worden weggewerkt. Het pleit ervoor de perspectieven nauw op elkaar af te stemmen om meer "gewicht" in de schaal te leggen voor het herstel van ecosystemen als het gaat om landgebruik en ruimtelijke ordening, en tevens een billijk compensatiesysteem voor rechthebbenden te creëren. Specifieke belangen op het gebied van voedsel- en energievoorziening, die door geopolitieke omstandigheden aan de oppervlakte zijn gekomen, moeten in synergie met de wet en andere EU-milieuwetgeving worden veiliggesteld.

B. Financiering van het herstel van ecosystemen, stroomlijning van overheidsinvesteringen en stimulering van investeringen in de particuliere sector

16. Het CvdR benadrukt dat er voor de maatregelen waarin het verordeningvoorstel voorziet, enorm veel geld nodig is. Er moeten voldoende financiële middelen worden uitgetrokken voor het herstel, vooral omdat in de EU-programma's voor de komende jaren niet de vereiste middelen beschikbaar zijn en deze evenmin flexibel kunnen worden ingezet, en het in de nationale begrotingen ontbreekt aan de nodige financiële armslag voor de lidstaten, regio's en gemeenten. Het CvdR wijst er andermaal op dat de financiering ten behoeve van de biodiversiteit en het ecosysteemherstel moet worden verhoogd en de toegang tot de doeltreffende en niet-bureaucratische inzet van de beschikbare financieringsinstrumenten voor lokale en regionale overheden moet worden vergemakkelijkt.

17. Het CvdR pleit ervoor dat de nationale financieringsstromen, volledig in overeenstemming met de vastgestelde prioriteiten en behoeften van de lokale en regionale overheden worden geoormerkt. Regionale structuren moeten worden erkend als belangrijke organen die de prioriteiten van lokale en regionale overheden kunnen stroomlijnen en coördineren, waardoor doeltreffende steunlijnen voor medefinanciering worden gecreëerd en doeltreffende herstelmaatregelen op territoriale schaal worden bevorderd.

18. Het CvdR is zich bewust van de hiaten in de tenuitvoerlegging van de natuurrichtlijnen en dringt dan ook aan op sterkere handhavingsmechanismen en infrastructuur voor de naleving, zodat het herstel van ecosystemen ten minste evenveel gewicht krijgt als andere vereisten inzake landgebruik, naast inspanningen om de opwarming van de aarde tegen te gaan.

19. Investerings in de particuliere sector zullen van cruciaal belang zijn om het financieringsstekort voor het herstel van ecosystemen te dichten. Het CvdR wijst op de onbenutte mogelijkheden en behoeften in verband met het testen en uitbreiden van het gebruik van marktconforme instrumenten, zoals impactinvesteringen, betalingsregelingen voor ecosysteemdiensten of kredieten voor koolstofverwijdering op het land. Dergelijke proefprojecten moeten hand in hand gaan met capaciteitsopbouw bij lokale en regionale overheden voor het gebruik van dit soort financieringsinstrumenten — idealiter een van de prioritaire gebieden van het systeem voor technische ondersteuning.

C. Technische ondersteuning en capaciteitsopbouw voor lokale en regionale overheden

20. Het doeltreffend ontwerpen, uitvoeren en monitoren van herstelmaatregelen zal van de uitvoerende lokale en regionale overheden aanzienlijke technische deskundigheid en investering van middelen vergen. Het CvdR merkt op dat deze deskundigheid momenteel in de lokale en regionale overheden ontbreekt, en dringt erop aan dat deze wordt ontwikkeld, hetzij intern, via samenwerkingsverbanden tussen lokale en regionale overheden in een of meer naburige gebieden, hetzij extern.

21. Het CvdR dringt aan op een alomvattend systeem voor technische ondersteuning, met inbegrip van: capaciteitsopbouw bij lokale en regionale overheden om de vereiste technische expertise te verwerven; het opzetten van de respectieve monitoringinstrumenten en -processen; richtsnoeren voor de onderlinge afstemming van verslagleggingsinstrumenten, -normen en -protocollen op alle bestuursniveaus; goede praktijken op het gebied van ecosysteemherstel in verschillende fysieke geografische gebieden en contexten.

22. Een dergelijk ondersteuningssysteem moet voortbouwen op en geïntegreerd worden met bestaande instrumenten/platforms voor capaciteitsopbouw, zoals het EU-platform voor stedelijke vergroening, NetworkNature, Biodiversa+, BioAgora, UrbanByNature, CitiesWithNature en RegionsWithNature.

23. Het CvdR dringt aan op de invoering van een toegankelijk, inclusief en gestandaardiseerd monitoring- en verslagleggingssysteem dat gestroomlijnde methoden mogelijk maakt voor het aanwijzen van herstelgebieden, de beoordeling van de toestand van ecosystemen, en het vaststellen van bevredigende indicatorniveaus en monitoringdoelstellingen.

Brussel, 9 februari 2023.

De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's
Vasco ALVES CORDEIRO
